

УДК 338.24

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД КЛАСТЕРИЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

Асп. М.В. Редько

Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Мета. Проаналізувати зарубіжний досвід кластеризації економіки задля формування єдиної національної стратегії кластеризації.

Завдання. Систематизувати наукові погляди щодо утворення кластерів в рамках різних економічних концепцій.

Об'єкт дослідження. Кластерні утворення в світовій практиці.

Методи та засоби дослідження. Методи аналізу, групування, систематизації статистичних даних та графічна кластеризація.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів. Удосконалено систематизацію наукових поглядів стосовно кластеризації економіки в умовах трансформаційних та глобалізаційних процесів, які відбуваються в світі.

Результати дослідження. Промисловість США, Фінляндії, Данії, Норвегії та Швеції практично повністю кластеризована. Класичним прикладом успішного кластера в США є Силіконова долина. На сьогоднішній день в ньому зосереджена третина найбільших високотехнологічних компаній країни (понад 3 тисячі фірм, переважно радіоелектронної промисловості), створених з 1965 року, що експортують продукцію на більш, ніж 11 млрд. дол. США на рік, що становить 33 % об'єму експорту США. Фінляндія, згідно з дослідженнями під егідою Світового економічного форуму (World Economic Forum), займає перші місця в рейтингу поточної (Microeconomic Competitiveness Index) і перспективної конкурентоспроможності (Growth Competitiveness Index) країн, обігнавши Японію і Великобританію.

Ще на початку 1990-х років на території країни було виділено 9 кластерів, в числі яких лісопромисловий кластер, який спеціалізується на виробництві деревини і деревних продуктів, паперу, меблів і відповідного обладнання. Він забезпечує 10 % світового експорту продуктів лісопереробки, в т.ч. 25 % якісного паперу.

У Данії вже в 1992 році 40 % всіх фірм, інтегрованих в кластери, забезпечували 60 % експорту країни. Морський кластер в Норвегії експортує 60 % норвезьких морських продуктів, контролює 8-10 % світового ринку корабельного устаткування, близько 10% світових торгових марок морських перевезень та 20 % світового ринку страхування судноплавства.

Китай і Індія також орієнтовані на кластерний розвиток економіки. Кремнієва долина Китаю – Чжунгуаньцунь представляє собою типовий кластер, в який інтегровані 5 технопарків (8 тис. підприємств), що спеціалізуються на створенні електронної техніки. У подібному, зароджуваному в Індії, кластері працюють 140 тис. чоловік.

Кластерна організація виробництва властива субнаціональним регіонам. Прикладом може служити Каталонія, де проживає 13 % населення Іспанії, але при цьому на її території виробляється майже 20 % ВВП і близько 40 % промислового експорту. Тим самим, кластери настільки поширилися, що стали визначати промислову політику багатьох розвинених країн світу. Спираючись на прориви в науково-технологічній сфері та інтелектуалізацію основних факторів виробництва розвинені країни, які взяли на озброєння політику кластеризації своїх економік, змогли забезпечити приріст ВВП в діапазоні від 75 до 90 % .

Економіка інноваційної діяльності підприємств

Економічна кібернетика

Оскільки, економіка України спрямована на Західний вектор розвитку та співпрацю з ЄС, доцільно проаналізувати кластерні утворення Європейських країн.

Дослідимо кластерні утворення у 4 індустріях, таких як: creative industries, experience industries, mobility industries та medicine industries. Як ми бачимо, починає розвиватися креативна індустрія. Культурний та креативний сектор кластерних організацій поширюється по всій Європі, але сфокусований в Північній Італії, Іспанії та Португалії (Рис. 1).

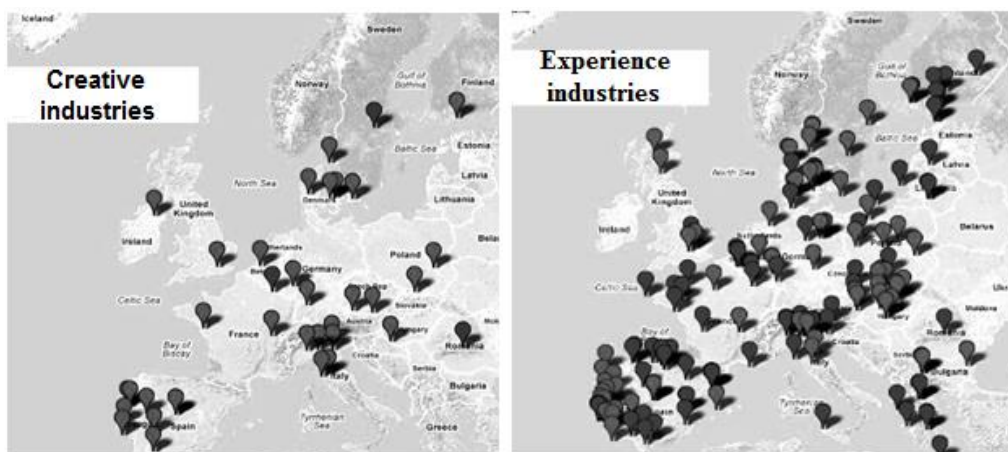

Рисунок 1 - кластери «Креативної індустрії» та «Experience industries» в країнах-членах ЄС

Високоспрямованою серед кластеризації є Experience industries. Оскільки економіка країн-членів ЄС спрямована на інноваційний розвиток та створення нової високотехнологічної продукції досить велика кількість кластерів створена саме в цій індустрії (Португалія, Італія)(Рис1).

Найбільша кількість європейських кластерів сформована в Mobility (Італія, Бельгія, Угорщина, Північна Німеччина) та Medicine industries (вся Східна Європа) (Рис.2).

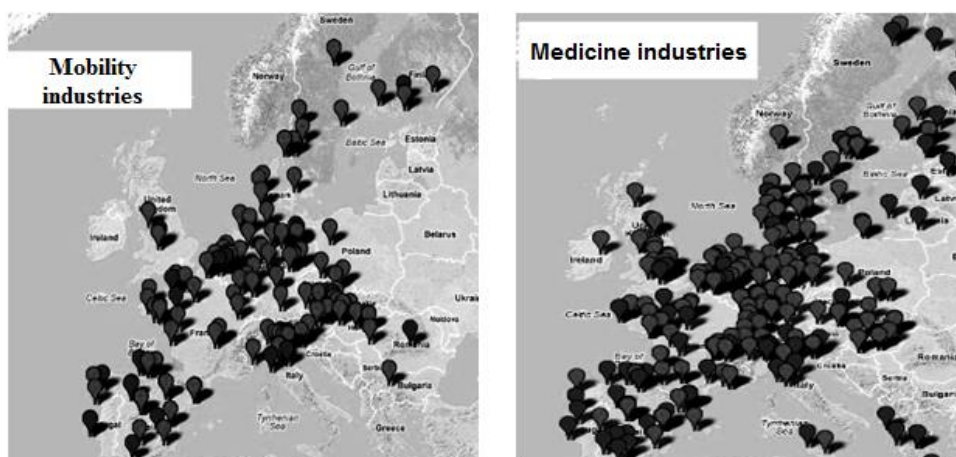

Рисунок 2 -Кластери «Mobility and Medicine industries» в країнах-членах ЄС

Висновки. Отже, кластерна стратегія розвитку економіки країн-членів ЄС спрямована на створення кластерів в високотехнологічних та інноваційних галузях економіки, які потребують високоінтелектуального людського капіталу, трудомісткого виробництва, використання новітніх технологій та належного фінансування.

Ключові слова. Кластер, кластеризація економіки, кластерний розвиток економіки.